

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3491

Vragen van de leden **Koerhuis** en **Ellian** (beiden VVD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht inzake vertraging woningbouw door tekort aan capaciteit in rechtspraak* (ingezonden 31 mei 2021).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) (ontvangen 7 juli 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3210.

Vraag 1

Kent u het bericht «Rotterdam voorziet vertraging woningbouw door tekort aan capaciteit in rechtspraak»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u ervan op de hoogte dat alleen al in Rotterdam de bouw van ruim 1.300 woningen stil ligt, omdat rechtszaken bij de Raad van State te lang duren?

Antwoord 2

De wethouder Bouwen, Wonen en Energietransitie Gebouwde Omgeving van de gemeente Rotterdam heeft zijn zorgen over de duur van de procedures bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling bestuursrechtspraak) met mij gedeeld. Hij geeft daarbij onder meer aan dat beroepszaken over bestemmingsplannen bij de Afdeling bestuursrechtspraak te lang blijven liggen. Daarbij merkt hij op dat op dit moment de bouw van 1.310 woningen in Rotterdam stilligt omdat de Afdeling bestuursrechtspraak niet binnen de gestelde termijn van zes weken, na sluiting van het onderzoek, tot een uitspraak komt.

Voorop stel ik dat ik tijdige rechtspraak en het halen van doorlooptijden van groot belang acht. Om te beoordelen in hoeverre sprake is van een te lange doorlooptijd bij de Afdeling bestuursrechtspraak is van belang welke wettelijke termijnen gehanteerd worden voor de behandeling van beroepen

¹ <https://fd.nl/economie-politiek/1385541/rotterdam-voorziet-vertraging-woningbouw-door-tekort-aan-capaciteit-in-rechtspraak>

tegen bestemmingsplannen waarin woningbouwprojecten zijn opgenomen of een omgevingsvergunning, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) van het bestemmingsplan (en het inpassingsplan of de beheersverordening) wordt afgeweken.

Voor de totale proceduredtijd van beroepen is overigens van belang dat beroepen tegen bestemmingsplannen in eerste en enige aanleg door de Afdeling bestuursrechtspraak worden behandeld, terwijl tegen omgevingsvergunningen eerst beroep bij de rechtbank en daarna hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak openstaat.

De Afdeling bestuursrechtspraak doet op grond van de Wet ruimtelijke ordening binnen twaalf maanden na afloop van de beroepstermijn uitspraak op een beroep tegen een besluit omtrent vaststelling van een bestemmingsplan, tenzij het bestemmingsplan een gebrek kent en de Afdeling bestuursrechtspraak de gemeenteraad in de gelegenheid stelt het gebrek in het bestreden besluit te herstellen of te laten herstellen (zogenoemde bestuurlijke lus). Dan geldt de door de Afdeling bestuursrechtspraak bepaalde termijn. Voor woningbouwprojecten waarbij wordt afgeweken van het geldende bestemmingsplan kent de Crisis- en herstelwet een kortere termijn. Op grond van de Crisis -en herstelwet beslist de Afdeling bestuursrechtspraak binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn, tenzij de bestuurlijke lus wordt toegepast. Dan geldt dat de Afdeling bestuursrechtspraak binnen zes maanden na de tussenuitspraak einduitspraak doet. Deze termijn van zes maanden geldt bij bestemmingsplannen waarin de bouw van meer dan 11 woningen in een aaneengesloten gebied of de herstructurering van een woon- en werkgebied is opgenomen, alsmede bij een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, Wabo van het bestemmingsplan wordt afgeweken.

Tenslotte geldt dat de Afdeling bestuursrechtspraak binnen zes weken na de sluiting van het onderzoek schriftelijk uitspraak doet. Deze termijn kan in bijzondere omstandigheden met ten hoogste zes weken worden verlengd (artikel 8:66 van de Algemene wet bestuursrecht).

Uit het jaarverslag van de Raad van State over 2020 blijkt dat de Afdeling bestuursrechtspraak bij het overgrote deel van de zaken tijdig uitspraak doet.² Dit neemt niet weg dat bij een deel van de omgevingsrechtelijke zaken, waaronder ook zaken over woningbouwprojecten, de doorlooptijden bij de Afdeling bestuursrechtspraak op dit moment langer zijn dan wenselijk wordt geacht. Uit informatie van de Afdeling bestuursrechtspraak komt naar voren dat er diverse oorzaken zijn die kunnen leiden tot langere afdoeningstermijnen. Langere doorlooptijden worden niet alleen veroorzaakt door de gevolgen van de Covid-19 pandemie, die de voortgang en afhandeling van veel zaken heeft bemoeilijkt en ook vertraagd onder meer door uitval en uitstel van zittingen. De oorzaken van de verlengde doorlooptijden zijn ook gelegen in de voorbereiding van de zaken, onder meer over formaliteiten, processuele complicaties in het vervolg van de behandeling van de zaken, het grote aantal partijen dat procedeedt, complexiteit van gebiedsontwikkeling als zodanig, prejudiciële vragen over de toepassing van het Europees recht en soms ook de beperkte kennis en ervaring van procesgemachtigden van bestuursorganen met het procederen bij de Afdeling bestuursrechtspraak. Daarnaast is ook het grote aandeel Chw-zaken in de totale voorraad een factor. Als er meer zaken binnen zes maanden moeten worden afgewerkt, blijkt het ook lastig binnen die termijn uitspraak te doen. Als voorrang moet worden gegeven aan Chw-zaken, dan ontstaat verdringing bij andere zaken.

Over de in het Financieel Dagblad aangehaalde woningbouwprojecten kan ik het volgende berichten. In twee zaken die de gemeente Rotterdam noemt, heeft de Afdeling bestuursrechtspraak uitspraak gedaan. Het betreft allereerst het bestemmingsplan «Piekstraat Punt». In deze zaak is buiten de termijn van zes maanden een tussenuitspraak gedaan (binnen acht maanden) met een opdracht aan de gemeenteraad van Rotterdam om geconstateerde gebreken in het bestemmingsplan te herstellen. Eén uitspraak betreft het bestemmingsplan Boezembocht-Veilingterrein Nieuw-Kralingen waarin buiten de termijn van zes maanden uitspraak is geweest (ongeveer tien maanden). Het hoger beroep tegen de omgevingsvergunning voor het gebouw The Modernist

² Jaarverslag 2020 – Jaarverslag 2020 (raadvanstate.nl).

(Weenapoint) is sinds januari 2021 bij de Afdeling bestuursrechtspraak in behandeling. Wat betreft het woningbouwproject ter plaatse van de Pannekoekstraat, kan ik melden dat deze zaak momenteel bij de rechtbank ligt en niet bij de Afdeling bestuursrechtspraak.

Vraag 3

Hoeveel woningbouwprojecten liggen stil omdat zaken te lang bij de rechter liggen?

Antwoord 3

Ik kan op basis van de beschikbare gegevens niet aangeven hoeveel beroepszaken over woningbouwprojecten niet binnen wettelijke termijnen worden afgedaan en derhalve te lang bij de rechter liggen. De Afdeling bestuursrechtspraak maakt in haar administratie geen onderscheid tussen woningbouwprojecten enerzijds en andere omgevingsrechtelijke zaken anderzijds. De Rechtspraak maakt in zijn Jaarverslag evenmin onderscheid in reguliere bestuurszaken³. Wel houden zowel de Afdeling bestuursrechtspraak als de rechtbanken de gemiddelde doorlooptijden bij. Wat betreft de Afdeling bestuursrechtspraak, verwijst ik verder naar het antwoord bij vraag 2.

Vraag 4

Hoeveel rechtszaken over bouwprojecten waren er per jaar onder de rechter tussen 2016 en 2021?

Antwoord 4

Zie ook vraag 3.

Vraag 5

Wat was de gemiddelde doorlooptijd van rechtszaken over bouwprojecten per jaar tussen 2016 en 2021?

Antwoord 5

Ik beantwoord deze vraag in samenhang met vraag 6.

Vraag 6

Hoeveel bouwplannen liggen totaal landelijk inmiddels meer dan zes maanden bij de rechter?

Antwoord 6

De gemiddelde doorlooptijd voor hoofdzaken in de Omgevingskamer van de Afdeling bestuursrechtspraak bedroeg in:

- 2020 39 weken;
- 2019 56 weken;
- 2018 37 weken;
- 2017 32 weken;
- 2016 32 weken.

In het Jaarverslag van de Rechtspraak 2020 wordt vermeld dat de gemiddelde doorlooptijd van beroepen in bestuurszaken bij rechtbanken in 2020 37 weken bedroeg, tegenover 34 weken in 2019.⁴

Vraag 7

Deelt u de vrees dat achterstanden bij rechtbanken verder oplopen doordat meer mensen een rechtszaak kunnen aanspannen na een eerdere uitspraak van de Raad van State?⁵

³ Hierbij gaat het om andere bestuursrechtelijke zaken dan vreemdelingenzaken en belastingzaken.

⁴ Het Jaarverslag van de Rechtspraak 2020, Jaarverslag 2020 (jaarverslagrechtspraak.nl).

⁵ Vragen van de leden Koerhuis en Minhas (beiden VVD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht «Vertraging woningbouw dreigt na uitspraak Raad van State»* 2021), vraagnummer 2021Z06758

Antwoord 7

Zoals ik bij de beantwoording van de vragen van de leden Koerhuis en Minhas over het bericht «Vertraging woningbouw dreigt na uitspraak Raad van State»^{6 7} heb aangegeven kunnen de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:786, en 4 mei 2021, ECLI:NL:RVS:2021:953, mogelijk leiden tot langere doorlooptijden van procedures bij de bestuursrechter over omgevingsrechtelijke projecten.

Vraag 8

Welk deel van de extra middelen om achterstanden door de Coronacrisis weg te werken is besteed aan de behandeling van rechtszaken over bouwprojecten?

Antwoord 8

Ik beantwoord deze vraag in samenhang met vraag 9.

Vraag 9

Welk deel van de extra middelen voor dit jaar wordt besteed aan de behandeling van rechtszaken over bouwprojecten?

Antwoord 9

De Afdeling bestuursrechtspraak heeft geen extra middelen ontvangen om achterstanden weg te werken, ook niet vanwege de coronacrisis. Aan de Raad voor de rechtspraak zijn voor de rechtbanken bij Voorjaarsnota extra middelen toegekend voor het afdoen van zaken waaronder ook een deel voor het afdoen van achterstanden als gevolg van Corona. Deze middelen zijn niet gespecificeerd naar onderdelen en zijn daarmee dan ook niet specifiek aan bouw-gerelateerde zaken toegekend.

⁶ Antwoord van Minister Ollongren (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister voor Rechtsbescherming, 8 juni 2021, Aanhangsel Handelingen II, 2020/21, nr. 2673.

⁷ Vragen van de leden Koerhuis en Minhas (beiden VVD) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over het bericht «Vertraging woningbouw dreigt na uitspraak Raad van State» 2021),., vraagnummer 2021Z06758